

ดอกไม้ในวรรณคดีไทย ๑๖

โดย ชักกลอน หน 27

๗๘ ตาด(เหียง)

พิกุลบุบขนาดตูมตาด เหียงหาดพลับพลวงหวายทว่า
นมยวงนางแย้มโยทะกา พะวาพะยอมเฟื่องไฟ

วรรณคดี : รามเกียรติ์

พระราชนิพนธ์ : พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

ไม้เหียง *Dipterocarpus obtusifolius*

ต้นสูงเสียด เจียดเป็นยา ได้มากหลาย

ชื่อสามัญ Hairy Keruing ไม้ไทย

ขึ้นทั่วไป ในอินเดีย เอเชียมากมี

ไม้ยืนต้น ขนาดกลาง กลุ่มยางนา พืชวงศ์ *Dipterocarpaceae*

ชื่อท้องถิ่น ยางเหียง เหงือกติ ตาดจันทบุรี เหียงพลอง ไม้ยาง, ขาด

ตะลาค้ออาหมือ เหียงโยงตะแบง กุง, ตะแบง สะละเอองไว ขาด และคร๊าด

ขึ้นเป็นกลุ่ม ป่าเต็งรัง ป่าชายหาด ป่ารกร้าง ป่าสนเขา ป่าเบญจพรรณ

เหียงเป็นไม้ เปลือกใหญ่ ขึ้นได้ทุกที่ ดอกเหียงมี 5 กลีบ บิดรูปกังหัน

ผลกลมแข็ง กลมรี สีน้ำตาล ปีกยาวขนาน 3 กลีบเล็ก 2 กลีบยาว

ใบและยาง มีรสฝาด ยากัดถูก แก้ท้องผูก ท้องเสีย แก้ตะขาว

แก้ปวดฟัน มีรสฝาด ให้นำเอา สกัดเอาน้ำมันยาง สร้างผลิตภัณฑ์

ยางผสม เบสีก ไม้ฝู บรรลุไม้ไฟ ทำเป็นได้ เชื้อจุดไฟ ยากัดสน

ยาแผนโบราณ ทำรูปกลม ผสมกัมมะถัน จุดเป็นควัน กันยุง ไม่ยุ่งใจ

อธิติย์พันธ์ ธรรมสถิตย์

ตะแบง ตาด ขาด เกาะตะไค่ยง หรือยางเหียง

ขาวกะเหรียง เรียง ตะลา อ้ออาหม้อ

เหียง พลวง คร้าด เห่งตะแบง ขี้ระบือ

นั่นก็คือนั่น นอนงศ์ไม้ยางนา

ดอกหักดิบ ส้มพุด ดูเป็นเกลียด อดยจริงแท้ยด ต่องหันนม นียมหนา

ดอกแสดยด ยันจิต ตัดดูรา เหียงเป็นยา แก้ก่องเสี่ย ละเหียงใจ

ใบเหียงเย็น เป็นตับ มงหลังคา ไข่เป็นยา กิดิ ทำไม่ได้

ไข่ทำรูป ยากันยง ไข่เพลิงไฟ ดอกเหียงไข่ ลืมน้ำพริก อดยดี

ดูยางเหียง มีปีก ยาดสองข้าง จับปีกโยน หมุนคว้าง อย่างเรื้อร

มีประโยชน์ มากมาย นะเหียงนี้ ทั้งอดยดี มีคุณค่า น่านิยม

ศกุนตลา ณ หนองคาย

ฉันแทบได้ยั้ง เพียงแค่คิด จิตก็กักกัก
ประเด็ตประดัก ขั้กกั้มหลาย ใจหดหู่
คนรักกลอน ่อนซั้มหน่อ ทำน่าดู
ศิษย์มีครู ต่องผู้หน่อย ไม่ถอยนั้น

เดินร่อนเร่ พเนจรมา กลางป่าใหญ่
เห็นพรรณไม้ มากมายนี้ มีสุขสันต์
พบไม้(ซื่อ)แปลก แทรกอยู่ ดูอัศจรรย์
ต้นเหียงนั้น พลันยื่นมือ มองพิจารณา

ไม้ยืนต้น ทนทายาท ขนาดกลาง
ซื่อแตกต่าง ข้างอุ้งน คนตั้งหน้า
พฤษภานี้ มีพิเศษ เหตุใดนา
ความหมายหรือ คือที่มา ขำๆอย่ารู้

ฉันแปลตรง ทรงพุ่มใบ ให้ดูขลุ่ย
รูปทรงกลม ไหมมโน ใกล้เคียง
นึกเคียงเทียบ เปรียบกระบังผมน แม่โฉมตรู
ยอดพุ่ม รอยอยู่บ้าน ขาบขานฤดี

ยอดอกเขียว เมียงมองดู อยู่ปลายกิ่ง
ดอยเพริศพริ้ง pinkชมพู ดูงามนี้
ออกเป็นช่อ รอยมร ชอนมาลี
คุณ้องนี้ มีพินันท์ หมั่นพะนอ

ผลเกลี้ยงกลม น้ามนเด่น ฝิดเป็นมัน ใช้น้ำตาล จัดจ้านนี้ มีปีกหน่อ
ถ้ำบินได้ ไฉนเรื่อรี ไม่รีรอ มาเคลือบคลอ ใต้ต้นอง ต่องกลมด

เด่นสรรพคุณ หนุ่นนำ ลำเลิศนัก คนประจักษ์ รักรัสมุนไพโร ไม่ลับสน
สรรพทุกข์ ไฉนโรคร้าย ห่างไกลตน ธาราณัน สนใจหนา ตักษาเอา

ทั้งใบต้น ผลน้ำมัน อนันตคุณ พืชเกื้อกูล เพิ่มพูนทรัพย์ นับได้เล่า
ปดอยไม่มาก รักษาเอง เสงไม่เบา เงินมากมาย ในกระเป๋ เราให้เมียร

โกวิท ธีรวิโรจน์

ต้นชาติ สะแบง แฝงคันทนา ทั้งปากกว้าง

ที่รกร้าง ว่างเปล่า เล่าพบท้อ

ประดับหล้า พ้าไทย ไร่หมองมัว

เสียงขลุ่ย ขลุ่ยนิล พิศแทบลืมตน

ยืนลำต้น ทนแปดตรอง คงความแกร่ง ทานลมแรง แพร่รัชนีหนา ท้องคราครุ่น

เหม็นต์เย็น เกตุอินใบทึง พริ้งทังทั้น ดอกแย้มทน ล้นชมพู ทรูไฉ

ครั้นดอกร่วง มีช้านาน พานพบผล แดงเต็มต้น ทนแดดจาง ปานไฟไหม้

อมกรรโชก พัดโบก พลันร่วงไป หมุนคว้างไฉ ใต้ในพนา

หลากประโยชน์ โทษไร้ ไชร์ต้นเหยยง ดอกนำเรียง เคียงเครือองจิม ล้มทร้อยหนา

เย็นใบแก่ แฝเป็นแฉด แล่ดมุงหลังคา ทำเป็นฝา กั้นเรือน เป็อนบังตา

นำเปลือกต้น ปั่นผสม ทำเป็นรูป เนื่อไม้ใช้ ผลิตกรอบรูป เครืองเรือนฝา

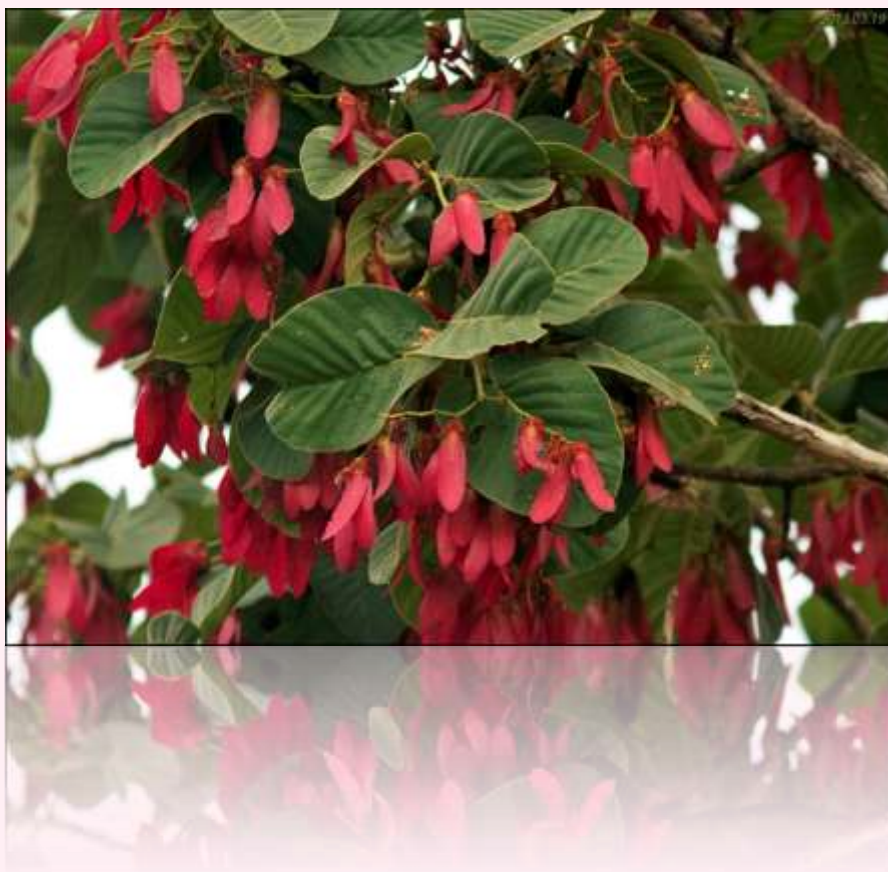
ยางเหนียวชั้น ทนทาน แฉดเรื้อยา พืชอันล้ำ ถ้าเผากิ่ง ทั้งแห่งนา

เป็นสมุนไพร ลำไฉ ใ้รักษา ยางนำมา พร้าเสิมหะ ขะแปดสุมาน

ใบต้มเกตุไฉ แก้วดพ่น อมพลันธราญ เป็นยาตัดดูก ให้นาน กว่าจะตั้งครรภ

กุศล คำเพราะ

ไม้ยืนต้นขนาดกลางต้นยางเหียง

ตระกูลเคี่ยมยางนาหน้าอุ่ง

ขึ้นทางน้ำป่าแดงแล้งทานทน

ดินกรวดปนหินได้ให้แปลกใจ

มีหลายชื่อเรียกนามตามพื้นที่

มากมายมีหลายอย่างต่างนานา

ต้นยางเหียงตะแบงขาดตาขี้ดินไป

พบทั่วไปในป่าเบญจพรรณ

เป็ลือกตัณหนาแตกเหินเบ็นร่องล็ก เ็นอแข็งป็กส้แดงแพ่งส้ส้น
บ่างนำตาลหรือเทาข้งเข้ากัน กระจายพันธุ์เขตร้อนขึ้นขึ้นได้ดี

พืชใบเดี่ยวใบเดี่ยวเรียงสลับ สีสียอลับทรงรูปไข่ดูใส
เนื้อใบหนาขนส้ขาวน้้นเข้าที่ หูใบมีส้ขมพุดงามตา

ดอกเดี่ยวดอกเป็นช่อส้มดู กลีบขมพุดใสชนใบหนา
ดอกดอกลานเมื่อคราอลมหนาวมา แล้วโรยราร่วงปลิดลือเป็นแพ

ผลเดี่ยวแห้งเป็ลือกแข็งแกร่งกลมเรียบ เป็นระเบียบคลุมไว้ใยร่างแห
จะติดผลช่วงฝนมา ไม่เป็ลียนแปร ส้แดงแกมมีเมสึดไว้แพรพันธุ์

อันต้นเดี่ยวสมุนไพรรให้หลายอย่าง น้ำมันยางใช้ผสมกำมะถัน
เป็นเชื้อเพลิงทำรูปจุดให้ควัน ใบใช้กันยิบเรียงทำเสียงนา

กลีบดอกเดี่ยวกินได้ใช้แทนผัก ลำต้นจักสร้างบ้านกาอภอนหนา
ปราชญ์ชาวบ้านสร้างสุภูมิปัญญา ต้นไม้ปารู้จักใช้ให้ยังยืน

อัญชสี ณ เชียงใหม่

เหียงต้นนี้มีชื่อท้องถิ่น ยางเหียง ตาด
เหียงพดอง ขาด เหียงโยน ตะแบงหนา
ตะแบง ตาตะเอยงไว กุง ขาดนา
ตะละอ้ออามื้อ ตาตะเอยงไว

จัดเป็นไม้อืนต้นขนาดกลางนี้
ผลัดใบดีสูงมากกว่าสองโหล
ถึงยี่สิบแปดเมตรเมตรต้นโต
เปลือกลำต้นโอหนาสีน้ำตาลหรือเทา

เขตกระจายพันธุ์นั้นพม่าลาวไทย บ้างอยู่ไกลถิ่นเดียวเดียวตามเขา
ไทยพบในป่าเต็งรังป่าแดงหุบเขาเรา ป่าสนเขาป่าเบญจพรรณนั้นมากมี

ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงเวียนสลับ ใบรับด้วยรูปไข่ปลายมนนี้
โคนใบมนหยักเว้าตื้นขอบใบเรียบดี ฐานใบดีเป็นรูปหัวใจ ได้สอยงาม

ดอกเดี่ยวออกรวมกันเป็นช่อเดี่ยว เป็นกลุ่มช่ยดอกกลุ่มละประมาณสาม
ดอกถึงเจ็ดดอกออกตามตาม กลีบดอกสามสีชมพูสดรูปกรวย

ผลแห้งกลมแข็งเกลี้ยง ไม่มีสัน จนอ่อนนั้นยังมีขนปกคลุมด้วย
แก่เป็นสีน้ำตาลเป็นมันด้วย มีปีก ไม่ย้อยสองปีกลักษณะยาว

กลีบดอกใช้เป็นฝักรสเปรี้ยวอ่อน ใช้น้ำพริกอร่อยเหมาะกับสด
ใบแห้งแก่นำมาเย็บเป็นตับราด มุงหลังคาให้ขาวงามเงาเสียด

ยางจากลำต้นใช้ยาเคี้ยวจกสถาน ทาไม้หนานยาแนวเรือได้หนา
เปลือกบดละเอียดผสมกำมะถันเป็นยา กันยุง ได้แสบไธราใช้ได้ดี

อีกเนื้อไม้ใช้ในการก่อสร้าง ได้หลายอย่าง เช่น เสา ตง คานนี้
ผ่า ซื่อ กระเบื้องไม้ บูพื้น ก็มี นอกจากนี้ มี กังหันน้ำ และทำฟัน

อานนท์ ศรีวิสูตร

เห็นชื่อแล้วให้สงสัยใยชื่อเหียง
เกาะตะตึงเหียง โยน โตนทั้งนั้น
เหียง ตะแบง ตาด ขาด ก็เรียกกัน
จะเรียกต้นอะไรนั้นเองเสียเถา

พรรณไม้มีขนาดกลางต้นยางเหียง
อยู่เป็นกลุ่มพรายเรียงตามป่าเขา
เรือนยอดเล็กลำต้นตรงกลมและเปลือก
เปลือกต้นหยาบมีสีเทาปนน้ำตาล

เนื้อไม้สวยด้วยมีสีแดงอ่อน สีออกอ่อนเป็นน้ำตาลเข้มแดงฉาน
เป็นพรรณไม้ที่มีความทนทาน ทุกสภาพการณ์ต้นเขียวเลี้ยงขึ้นดี

ใบต้นเขียวเป็นรูปไข่ใหญ่สวยนัก ชอบเรียบหยักปลายมนใบต้นนี้
ใบอ่อนอ่อนจะพับหุบจับสวยดี ถ้าแกมีสีเขียวเข้มจนเต็มใบ

ดอกเขียวออกเป็นช่ออ่อนนุ่ม กลีบอ่อนนุ่มพุดสี
โคนกลีบติดปลายบิดเวียนวนไป รูปกังหันสวยยัง ใจให้คล้ายกัน

เขียวต้นนี้สรรพคุณมีอ่อนดีเลิศ ไข้ไปเถิดทุกต้นต้นได้ทั้งนั้น
ใบเอาต้มผสมเกลือแก้ปวดฟัน ถ้านำมันใช้รักษาแผลแก้เป็นหนอง

กลีบดอกเขียวเรียงรายใช้ทำพวง ใบเขียวนั้นนิยมนักใช้ทำของ
ยางให้ยาเครืองักกล้านมันเครืององ เนื้อไม้ต้องก่อสร้างค่อนข้างทน

ก็ยังใช้เนื้อไม้ไม่ได้ดีหนา ใช้ทำฟ้ายี่อคานทานแดดฝน
ทำกังหันบ้นน้ำได้ดีเหลือคณ ไม้ของต้นมีประโยชน์หลายใช้ทำพื้น

อตุพร สุวรรณปากแพรก

